

*Lovtjek vedr. omstilling til
Netværkssamfundet
Forskningsministeriet*

November 2000

*Lovtjek vedr. omstilling til
netværkssamfundet
Forskningsministeriet*

Indhold

Side

1. Omstilling til netværkssamfundet.....	2
2. Teleinfrastruktur	4
2.1 Lov om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og offentlig mobilkommunikation.....	4
2.2 Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.	6
2.3 Lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold.	7
2.4 Opsamling.....	8
3. Tilgængelighed.....	9
3.1 Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love.	10
3.2 Lov om behandling af personoplysninger	10
3.3 Lov om Statstidende	12
3.4 Lov om biblioteksvirksomhed	13
3.5 Opsamling.....	14
4. E-handel.....	16
4.1 Lov om elektroniske signaturer	16
4.2 Lov om visse betalingsmidler	18
4.3 Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love	18
4.4 Opsamling.....	19
5. Digital forvaltning.....	20
5.1 Lov om ændring af lov om offentlige arkiver.....	21
5.2 Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet. ...	21
5.3 Lov om elektroniske signaturer.	21
5.4 Lov om biblioteksvirksomhed.	22
5.5 Lov om Statstidende.	22
5.6 Lov om behandling af personoplysninger	22
5.7 Love vedrørende elektronisk indberetning	23
5.8 Opsamling.....	25
6. Erhvervstiltag	26
6.1 Lov om erhvervsservice	26
7. Samlet oversigt	28

1. *Omstilling til netværkssamfundet*

Dette notat er et led i regeringens årlige IT-politiske netværksredegørelse til Folketinget. I forbindelse med redegørelsen udarbejdes et årligt "lovtjek", som vurderer hvilke af årets vedtagne love der har haft betydning for IT-udviklingen og Danmarks omstilling til netværkssamfundet. Lovtjekket er et værktøj til at holde den lovgivningsmæssige indsats op mod regeringens strategier og mål.

Notatet er således bygget op omkring Forskningsministerens IT- og telepolitiske redegørelse fra 1999, "Omstilling til netværkssamfundet". Redegørelsen peger på 6 hovedområder for den IT-politiske indsats: Teleinfrastruktur, Et netværkssamfund for alle, Klogere hele livet, E-handel, Digital forvaltning og IT-fyrtårne/IT-landkort.

Imidlertid er indsatsen på uddannelsesområdet og med hensyn til etableringen af IT-fyrtårne og IT-landkort primært baseret på andre tiltag end lovgivning. Disse områder er derfor ikke relevante her. Folketingsåret har desuden budt på lovgivning af betydning for netværkssamfundet, som falder "uden for" redegørelsens 6 områder.

PLS RAMBØLL Management har derfor valgt at samle vurderingen af lovgivningen i Folketingsåret 1999-2000 under 5 overskrifter:

- Teleinfrastruktur
- Tilgængelighed
- E-handel
- Digital forvaltning
- Erhverv

Notatet behandler udelukkende vedtagne love i Folketingssamlingen 1999-2000. Der kan altså eksistere mange andre tiltag i den offentlige sektor, der også har haft indflydelse på omstillingen til netværkssamfund. Inden for uddannelsesområdet har f.eks. etableringen af IT-højskolen og Danmarks Pædagogiske Universitet lagt grunden til en øget undervisning og forskning i IT-relaterede emner. Da de enkelte undervisningsinstitutioner selv tilrettelægger deres studieordninger, herunder undervisningens indhold og form, på baggrund af undervisningsministeriets bekendtgørelser, falder eventuelle netværksfremmende tiltag på den enkelte institution eller i bekendtgørelserne altså også uden for dette notats rækkevidde.

Hver af notatets 5 afsnit indledes med en box, der præsenterer områdets relevante love. Da én lov kan have effekt på flere områder, kan de enkelte love forekomme i flere boxe. Dog præsenteres lovens overordnede formål og indhold kun én gang, nemlig i det afsnit hvor loven nævnes første gang.

Lovene i de enkelte afsnit vil også med skiftende tyngde have effekt på omstillingen til netværkssamfundet, hvor f.eks. lovgivningen om tildeling af radiofrekvenser adresserer grundlæggende infrastrukturelle forhold, sigter lovgivningen om elektromagnetiske forhold på relativt specifikke tekniske aspekter.

Den overordnede effekt af lovgivningen opsummeres sidst i hvert enkelt afsnit. Der er tale om en vurdering af den *forventede* effekt, idet der er tale om ny lovgivning, hvis egentlige effekt er for tidlig at bestemme på nuværende tidspunkt.

Endelig er der afslutningsvist en samlet oversigt over de love med betydning for omstilling til netværkssamfundet som er vedtaget i folketingsåret 1999/2000.

2. *Teleinfrastruktur*

Opbygning og styrkelse af teleinfrastrukturen er et område, der har været prioriteret højt i lovgivningen for folketingsåret 1999-2000.

Tre love fremsat af forskningsministeren skal tilsammen sikre, at målsætningerne om et fleksibelt og konkurrencepræget marked for telenet og teletjenester opfyldes.

Dette skal ske gennem:

- Sikring af udbredelse af og adgang til telenet og teletjenester
- Fremme af udvikling og udbredelse af brugervenligt og sikkert telekommunikationsudstyr
- Fremme af konvergens i teknologien
- Endelig skal der ske en omstilling af nødberejdskommunikationen til såkaldt TETRA-teknologi (Terrestrial Trunked Radio).

BOX 1: LOVE MED EFFEKT PÅ TELEINFRASTUKTUR

- **L103: Lov om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og offentlig mobilkommunikation**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L103.htm
- **L248: Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L248.htm
- **L199: Lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold.**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L199.htm

2.1 **Lov om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og offentlig mobilkommunikation.**

Loven er en ændring af lov nr. 394 af 10. juni 1997 om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser, som ændret af lov nr.1011 af 23. december 1998.

Lovens formål er at iværksætte en række nye frekvensinitiativer, der skal sikre brugerne adgang til et bredt, varieret og billigt udbud af telenet og teletjenester gennem aktiv, objektiv og ikke-diskriminerende frekvensadministration, der fremmer reel konkurrence og effektiv udnyttelse af ressourcerne og tilgodeser de bredere samfundsmæssige behov.

Loven indeholder regler om fordeling af den offentlige kompetence og fastsætter rammer for iværksættelse af 4 konkrete udbud af frekvenser og teletjenester: Et offentligt udbud af radiofrekvenser til etablering af trådløse abonnentnet, to offentlige udbud af radiofrekvenser med sigte på udnyttelse af teknologier på mobilområdet og endelig tildeling af frekvenser til TETRA-teknologi. De nævnte udbud er:

- Fixed Wireless Access nettet, hvormed konkurrence introduceres på det sidste større område, trådløse abonnentnet.
- Net til 2. generations mobiltelefoni (GSM) i form af 900 Mhz forbindelser, hvormed flere landsdækkende mobiltelefoninettet bliver en realitet, og der således etableres en mere balanceret konkurrence på området.
- 3. generations mobiltelefoni frekvenser, dvs. frekvenser til UMTS, hvor der er indgået politisk forlig om en auktionsmodel.

Tildelingen af frekvenser til TETRA-teknologi fastsætter rammerne for tildeling af radiofrekvenser til TETRA-teknologi, som skal sikre forbedrede kommunikationsmuligheder for beredskabsmyndigheder i krise- og nødsituationer. Hermed åbnes mulighed for at etablere et landsdækkende digitalt kommunikationsnet for alle nødtjenester.

Samlet forventes loven først og fremmest at styrke konkurrencen på mobil- og telemarkedet. Dette skal ske gennem et fleksibelt offentligt udbud af frekvenser, der bl.a. sikres ved tidsbegrænsede tilladelser og åben adgang for private til at byde på tjenesterne. Loven sikrer også, at fastsættelsen af udbudsvilkår skal ske på baggrund af konkurrencesituationen og at ingen udbydere kan tilbydes lempeligere vilkår end andre.

Gennem en deregulering af markedet åbner loven op for, at konkurrencen på mobilmarkedet styrkes på længere sigt. Frekvenstilladelser kan for fremtiden udstedes umiddelbart, såfremt der ikke er større efterspørgsel efter frekvenser, end der kan imødekommes, ligesom skærpede udbudsvilkår ikke fastsættes i denne situation.

Endelig skal loven sikre, at forbrugere tilbydes en bred adgang til og et frit valg mellem fleksible, billige og stabile ydelser af god kvalitet. Der kan fastsættes minimums-

krav til telenettets udbredelse og udbygningsgrad. Ydelsernes kvalitet og pris skal være sammenlignelig. En lav pris skal i sidste ende sikres ved, at forskningsministeren kan fastsætte vilkår om maksimalprisregulering og andre prisfastsættelsesmetoder for ydelserne.

Den konkrete effekt af frekvensudbudet vil være, at der etableres nye trådløse abonnentnet. På længere sigt vil dette være med til at skabe øget brug af mobiltelefoni og Internet.

2.2 Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Loven udgør første del af udmøntningen af den politiske principaftale af 8. december 1999 om "Sigtelinier for telepolitikken – danskernes adgang til netværkssamfundet". Loven gennemfører Kommissionens direktiv 99/64/EF om tele- og kabeltv-net samt dele af Rådets direktiv 98/84/EF om retlig beskyttelse af adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester, og viderefører herunder den danske gennemførelse af en række EU-direktiver på teleområdet.ⁱ

Loven er en sammenskrivning af reglerne om forbrugerbeskyttelse, forsyningspligt samt nummer- og samtrafikforhold, og ophæver den tidligere lovgivning på disse områder.

Formålet er at fremme etableringen af et velfungerende, innovativt og konkurrencebaseret telemarked der sikrer slutbrugernes frie kommunikationsmuligheder og valgfrihed til rimelige priser, samtidig med at de grundlæggende brugerrettigheder sikres.

Loven indeholder regler om minimumskrav til teletjenester og brugerrettigheder, og indeholder regler vedr. sikring af forsyningspligten, samt regler for tildeling af numre og regulering af samtrafik.

Loven rummer udover videreførelsen af de fire loves krav og rettigheder om konkurrence- og forbrugerforhold en række nye elementer:

- Telestyrelsen får forbedrede muligheder for bl.a. at afgøre tvister om samtrafik hurtigt og operationelt.

- Mulighederne for samtrafik og national roaming øges generelt. I forbindelse med samtrafik kan telestyrelsen fastsætte regler for, at udstyr skal overholde standarder mht. sikkerhed, kompatibilitet og integritet.
- Alle udbydere forpligtes til at stille faciliteter til rådighed, der oplyser slutbrugeren om særligt dyre opkald.
- Endelig øges fleksibiliteten i den offentlige regulering, bl.a. omkring maksimumpriser, idet loven indeholder bestemmelser for afvikling af denne på længere sigt, når telemarkedet normaliseres og markedet overtager funktionerne.

En ønsket effekt ved loven er, at nye produkter og teknologier hurtigere vil finde fodfæste på markedet og derved udbredes billigt til mange brugere. Det fremgår af fremsættelsesteksten til loven, at et højt prioriteret mål har været at styrke udbuddet af bredbåndsprodukter. Der åbnes bl.a. mulighed for, at bredbåndsnettet kan anvendes til transport af udsendelser via integrerede medier.

Endelig indeholder loven bestemmelser, hvorefter offentlige udbydere af telenet og teletjenester kan forpligtes til at opfylde handicappedes behov, og at forsyningspligten også gælder for særlige ydelser til handicappede.

2.3 Lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Loven er en ændring af lov nr. 394 af 10. juni 1997 som ændret af lov nr. 1011 af 23. december 1998 og lov nr. 1096 af 29. december 1999. Loven implementerer EU-direktiv. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse samt Rådets direktiv 89/336/EØF af 3. maj 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet med senere ændringer.

Formålet med loven er at fremme et åbent og konkurrencebaseret marked med et varieret og billigt udbud af radio- og terminaludstyr bl.a. gennem fri adgang til markedsføring. Udstyret skal overholde krav, der sigter mod at beskytte brugernes sundhed og sikkerhed, samt sikre en effektiv frekvensudnyttelse og undgå uacceptable elektromagnetiske forstyrrelser.

Loven indeholder regler for markedsføring og ibrugtagning af tele- og kommunikationsudstyr og andre apparater. Desuden fastsættes minimumskrav til udstyr ang. sikkerhed, sundhed, elektromagnetiske forstyrrelser og forbrugeradgang.

Loven indeholder bestemmelser om, at udbydere af offentlige telenet eller teletjenester ikke kan nægte slutbrugere adgang til at tilslutte teleterminaludstyr til grænseflader.

Der er tale om, at reguleringen på området begrænses til standarder for brugernes sundhed og sikkerhed. Formålet hermed og den forventede effekt heraf er, at muliggøre en hurtigere introduktion af nyt udstyr for derved fremme den teknologiske udvikling.

2.4 Opsamling

I forhold til det nuværende marked for telenet, teletjenester og teleudstyr forventes den ny lovgivning samlet set at betyde, at:

- Konkurrencen øges med et større og billigere udbud af telenet, teletjenester og udstyr til følge. Opkobling på Internettet vil blive tilgængeligt og billigt for alle, ikke mindst gennem trådløse abonnentnet.
- Der åbnes mulighed for at ophæve den offentlige regulering på store dele af teleområdet, når disse vurderes at kunne varetages effektivt af markedet selv.
- Endelig har lovgivningen i folketingsåret 1999-2000 åbnet mulighed for at skabe et integreret digitalt net for de danske nødberedskabstjenester.

Harmonisering på EU-plan af markedsføring og godkendelse af kommunikationsudstyr, medfører samlet set bedre muligheder for kommunikation over landegrænser og kompatibilitet i teknologien.

3. *Tilgængelighed*

En af målsætningerne i "omstilling til netværkssamfundet" er, at Internettet skal være tilgængeligt for alle. For at nå dette mål vil regeringen sætte ind på 4 punkter:

- Brugere skal føle sig trygge, både når de indgår en aftale med en udbyder af vare og tjenesteydelser, og når de færdes på nettet.
- En øget brug af dansk i stedet for engelsk i IT vil gøre det nemmere for mange at udnytte teknologiens muligheder fuldt ud.
- De offentlige mediers online-service og bibliotekernes virksomhed skal medvirke til at øge kendskab til og brug af Internet og digital information.
- Endelig er det en målsætning at fjerne evt. barrierer for handicappedes og andre svage gruppers adgang til nettet.

Folketingsåret 1999-2000 har resulteret i fire love, der har relevans for de nævnte punkter.

BOX 2: LOVE MED RELEVANS FOR TILGÆNGELIGHED

- **L213: Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L213.htm
- **L147: Lov om behandling af personoplysninger**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L147.htm
- **L31: Lov om Statstidende**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L31.htm
- **L78: Lov om biblioteksvirksomhed**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L78.htm

3.1 Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love.

Loven er fremsat af justitsministeren og gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg, artikel 10 og 12 i direktiv 97/66/EF af 15. december 1997 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren, direktiv 98/7/EF om ændring af forbrugerkreditdirektivet og to protokoller, som er knyttet til den såkaldte Rom-konvention (konvention af 19. juni 1980) om lovvalget i kontraktforhold, der er indgået mellem EU-landene

Formålet med loven er at øge forbrugerbeskyttelsen ved fjernsalg og uanmodet direkte markedsføring, der sker ved brug af fjernkommunikation. Forbrugernes rettigheder ved denne handelsform skærpes i forhold til handel, hvor parterne mødes.

Loven indebærer, at regler for forbrugerbeskyttelse ved uanmodet markedsføring udvides til også at omfatte henvendelse via e-post.

Loven indeholder desuden en udbygning af fortrydelsesretten ved fjernsalg (køber har altid 14 dages fortrydelsesret) og udvidede regler om oplysningspligt og opfyldelse af aftalen mellem virksomhed og forbruger: Forbrugeren har ret til klar, tydelig og forståelig information om produkt, pris, betalingsvilkår, leveringsomkostninger, fortrydelsesret osv. på papir eller andet varigt medium, og den erhvervsdrivende skal levere ydelsen senest 30 dage efter bestilling.

Et af lovens centrale mål er at øge forbrugernes tillid til e-handel. Loven stiller reelt forbrugeren bedre ved e-handel end ved traditionel handel. Lovens forventede effekt er således på længere sigt at øge handel gennemført via Internet.

3.2 Lov om behandling af personoplysninger

Loven er fremsat af justitsministeren og bygger i det væsentlige på betænkning nr. 1345/1997 om behandling af personoplysninger. Loven er - efter en række ændringer - en genfremsættelse af L82 fremsat d. 30/4 1998 og L44 fremsat d. 8/10 1998. Loven gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Formålet med loven er at sikre og forbedre den enkelte borgers retsstilling mht. registrering af personoplysninger, både i offentligt og privat regi. Der skal skabes en fleksibel ordning, som kan danne rammen for en hensigtsmæssig udnyttelse af muligheden for at gøre personoplysninger til genstand for elektronisk behandling.

Loven gælder for behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Loven gælder – i modsætning til de hidtidige registerlove – ikke kun for register, men for enhver håndtering af personoplysninger. Dette er en markant udvidelse i forhold til hidtidig registerlovgivning.

Loven indeholder regler om den registreredes rettigheder i forbindelse med behandling af oplysninger om den pågældende. Som udgangspunkt skal den registrerede give sit udtrykkelige samtykke før behandling af personoplysninger må finde sted, og vedkommende har ret til at få indsigt i, at gøre indsigelse mod og få berigtiget eller slettet urigtige eller vildledende oplysninger. Herudover har den registrerede ret til at klage over en behandling af oplysninger om den pågældende og ret til tilbagekalde sit samtykke. Forbrugeren har desuden mulighed for at lade sig registrere i CPR med oplysninger om, at han/hun ikke ønsker henvendelser i markedsføringsøjemed. Ved direkte markedsføring har virksomhederne pligt til at tjekke CPR.

Desuden påhviler der den dataansvarlige en pligt til at give den registrerede oplysninger i forbindelse med indsamling af oplysninger om den pågældende. Således skal den registrerede oplyses om den dataansvarliges identitet og formålet med behandlingen.

Herudover skal den dataansvarlige træffe de fornødne tekniske, organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod at oplysninger tilintetgøres, fortabes, forringes, misbruges eller kommer til udkommendes kendskab. Uden forbrugers udtrykkelige samtykke må videregivelse af oplysninger fra virksomhed til virksomhed alene finde sted hvis der er tale om generelle kundeoplysninger og hensynet til den registrerede ikke overstiger virksomhedernes interesse.

Endelig skal virksomheder – både private og offentlige - anmelde behandling af personoplysninger til myndighederne, når der er tale om behandling af følsomme oplysninger.

Loven åbner endvidere mulighed for en øget anvendelse af CPR-numre.

Ved lovens ikrafttræden den 1. juli 2000 skiftede Registertilsynet navn til Datatilsynet. Datatilsynet har de samme tilsyns- og inspektionsbeføjelser som det tidligere Registertilsyn, dog kan Datatilsynet i forhold til den offentlige forvaltning i videre omfang end Registertilsynet træffe afgørelser med bindende virkning.

Idet lovens anvendelsesområde omfatter alle personoplysninger, der behandles ved hjælp af edb, inddrages oplysninger under loven, som gives elektronisk af en forbruger til en virksomhed (eller en myndighed) i forbindelse med e-handel. Samtidig sker der er tilnærmelse af reglerne for registrering i hhv. privat og offentligt regi. Følgen er en betydelig større sikkerhed og retssikkerhed for forbrugeren.

Sammen med "Lov om ændring af lov om visse forbrugerftaler, markedsføringsloven og visse andre love" (jf. afsnit 3.1) sikres forbrugernes rettigheder i forbindelse med markedsføring via Internet betydeligt bedre end tidligere.

Den forventede effekt af de to love skal samlet set være at skabe en øget tillid til e-handel og markedsføring via Internettet, med en større brug af denne handelsform til følge.

Foruden disse to love bør i denne sammenhæng også nævnes Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, samt Lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold. Som redegjort for i afsnit 2 sikrer disse love brugerrettigheder ved brug af teletjenester og telenet, og bidrager således til øge brugernes tryghed generelt ved brug af netværksbaseret IT.

3.3 Lov om Statstidende

Loven er fremsat af forskningsministeren.

Lovforslaget har sin baggrund i regeringens IT-politiske handlingsplan fra 1995 »Fra vision til handling – Info-samfundet år 2000«, hvor det blev besluttet, at Statstidende trinvist skulle overgå til elektronisk form.

Formålet med loven er dels at give mulighed for, at Statstidende kan udkomme i elektronisk form og blive gratis tilgængelig for alle via Internettet, dels at skabe administrative lettelser for offentlige myndigheder og private virksomheder, som i henhold til anden lovgivning vil være berettiget til at modtage personoplysninger fra Statstidende inklusive det personnummer, der kan fungere som sikker identifikation af vedkommende person.

Med overgang til udgivelse af Statstidende i elektronisk form vil brugeren fra egen PC eller fra en PC på et folkebibliotek gratis kunne søge og læse i Statstidende og offentlighedens adgang til officiel information vil dermed blive forbedret.

Loven er et skridt i retning mod et samfund, der i højere grad er baseret på elektroniske informationer, og er derfor især relevant i kraft af sin signalværdi.

Vedrørende behandling af oplysninger i elektronisk form indeholder loven bestemmelse om, at personoplysninger ikke må kunne søges i det elektroniske Statstidende efter 1 år.

Forskningsministeren fastsætter regler om opbygning, driften og brugen af Statstidende, herunder regler for de tekniske sikkerhedskrav og krav til beskyttelse og bevaring af oplysninger i systemet. Desuden udpeger forskningsministeren en ansvarlig, der er ansvarlig for administration af databasen og for formidling af meddelelser til offentligheden.

Disse bestemmelser skal sikre brugeres og virksomheders tryghed ved brug af Statstidende i dets nye form, og har til formål i det hele taget at styrke tilliden til elektroniske data og informationer.

3.4 Lov om biblioteksvirksomhed

Loven er fremsat af kulturministeren, og er et væsentligt element i regeringens indsats i tilknytning til udviklingen af informations- og videnssamfundet.

Lovens formål er at give folkebibliotekerne bedre rammer for at løse deres nye informations- og kulturpolitiske opgaver, og at præcisere hovedprincipperne i det samarbejdende biblioteksvæsen.

Loven udvider de medietyper, som folkebibliotekerne skal stille til rådighed til også at omfatte Internet, elektroniske informationsbaser, musikbærende materialer (f.eks. cd'er) og digitale multimedier (f.eks. cd-rom'er).

Som noget nyt gives bibliotekerne mulighed for at tilbyde brugerbetalte serviceydelser, som f.eks. kurser, adgang til bestemte (brugerbetalte) databaser, ekspreslevering af bøger og udvikling af andre specialiserede ydelser.

Endelig indebærer loven, at alle brugere skal gives adgang til bibliotekernes fælles katalog Danbib via Internet. I praksis er denne service blevet udvidet, idet man har oprettet hjemmesiden www.bibliotek.dk, som forener information, søgning og bogbestilling.

Det er fastsat i loven, at alle kommunebiblioteker skal tilbyde gratis Internetadgang. Herved sikres det, at selv borgere, der ikke har deres egen netopkobling, kan få adgang til informationer og ydelser, som findes på nettet.

3.5 Opsamling

I relation til regeringens målsætninger vedrørende tilgængelighed for alle i netværks-samfundet, forventes den nye lovgivning af få følgende effekter:

- En øget forbrugerbeskyttelse ved handelen over Internettet og en beskyttelse af forbrugerne mod uanmodet markedsføring
- En udvidet beskyttelse af borgerne i forbindelse med elektroniske registre og elektronisk behandling af personoplysninger. En beskyttelse der også omfatter behandling og registrering i forbindelse med e-handel.
- Elektronisk adgang for alle via Internettet til Statstidende.
- Udvidelse af folkebibliotekernes opgave til også at omfatte de digitale medier, herunder at alle folkebiblioteker skal tilbyde gratis adgang til Internettet.

4. *E-handel*

Inde for e-handelsområdet i Danmark, har Folketingsåret 1999-2000 resulteret i en række love, der først og fremmest forventes at have effekt på to områder:

- Forbrugernes sikkerhed og rettigheder ved handel og kommunikation på Internettet skal sikres.
- Den offentlige sektor bør fremstå som et godt eksempel, når det gælder overgang til elektroniske indkøb, salg og serviceydelser.

BOX 3: LOVE MED RELEVANS FOR E-HANDEL

- **L229: Lov om elektroniske signaturer**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L229.htm
- **L63: Lov om visse betalingsmidler**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L63.htm
- **L213: Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L213.htm

4.1 Lov om elektroniske signaturer

Loven er fremsat af forskningsministeren, og indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer.

Lov om elektroniske signaturer er den første af sin art i Danmark, og den fastsætter rammerne for oprettelse af et dansk autoriseret system for elektroniske signaturer, som vil gøre det lettere for både forbrugere, virksomheder og offentlige myndigheder at indgå bindende aftaler via Internettet.

Loven giver således mulighed for, at borgeres og virksomheders kontakt med de offentlige myndigheder på længere sigt kan digitaliseres, på områder der kræver juridisk bindende signaturer.

Formålet med loven er at etablere en sikker og effektiv anvendelse af elektronisk kommunikation ved at fastlægge rammerne for indføring af elektroniske signaturer gennem en kontrolleret og gennemsigtig oprettelse og drift af autoriserede nøglecentre. Nøglecentre, som opfylder lovens krav (kontrolleres af Telestyrelsen), kan benytte betegnelsen "kvalificeret certifikat" og "sikkert signaturgenereringssystem" om deres produkter.

For at sikre de elektroniske signaturer fastsættes der minimumskrav til nøglecentrenes virksomhed. Bl.a. stilles der krav til personalets kvalifikationer, de administrative procedurer, virksomhedens økonomiske ressourcer samt de tekniske systemers sikkerhed.

Endvidere specificeres krav til nøglecentrenes udstedelse af kvalificerede certifikater, og til certifikatets indhold. Det er nøglecentrenes ansvar, at informationerne anført i certifikatet er korrekte, at procedurerne for udstedelsen er sikre og offentligt tilgængelige, og at underskriveren får skriftlig information om vilkår og omkostninger ved brug af certifikatet.

Endelig skærpes reglerne for nøglecentrets erstatningsansvar, ved indførelse af præsumptionsansvar (omvendt bevisbyrde).

I et "sikkert signaturgenereringssystem" sikres brugernes sikkerhed og rettigheder gennem de høje krav til udsteders administration, procedurer og informationsniveau, sammen med den omvendte bevisbyrde.

Et vigtigt forhold ved loven er, at den er teknologineutral. Der udstikkes således retningslinier for en evt. oprettelse af nøglecentre, men loven tager ikke stilling til den konkrete teknologi, der skal anvendes ved elektroniske signaturer. Herved sikres, at loven ikke "overhales indenom" af nye teknologiske muligheder i nærmeste fremtid.

Loven tager ikke stilling til de eksisterende muligheder for elektronisk signatur i lukkede systemer, dvs. signaturer der anvendes internt i en virksomhed. I praksis vil det betyde, at de fleste eksisterende systemer til elektronisk signatur (f.eks. bankernes systemer til Internetbanking) ikke er omfattet af loven.

Loven behandler ikke retsvirkningen af den digitale signatur i forhold til den eksisterende lovgivning. Dette spørgsmål er henlagt til et udvalg i Justitsministeriet. Implementeringen må derfor forventes at være præget af nogen usikkerhed vedrørende de juridiske problemstillinger med risiko for, at udbredelsen og anvendelsen ikke når det ønskede niveau.

4.2 Lov om visse betalingsmidler

Loven er fremsat af erhvervsministeren og er et resultat af et udvalgsarbejde som fulgte revisionen af betalingskortloven som har været gældende siden 1984.

Formålet med loven er at sikre, at betalingsmidler (hævekort, betalingskort, koder, elektronisk registrerede fordringer osv.) er sikre og velfungerende og at det offentlige kan gribe ind ved manglende sikkerhed. Standardvilkår og betalingssystemer som anvendes skal tage behørigt hensyn til aftaleparternes og samfundets interesser.

I loven fastsættes regler for transaktioner, opsigelse, hæfte og ansvar, registrering, dækning af transaktionsomkostninger og fastsættelse af gebyrer for alle betalingsmidler, herunder homebankingsystemer og systemer til betaling over Internet.

Loven indebærer en forenkling af betalingskortsloven. Bl.a. er forretningerne ikke længere forpligtede til at tage imod kontant betaling i normal forretningstid.

Loven har som konsekvens, at al betaling via Internet omfattes af den almindelige lovgivning for betalingsmidler, hvilket er medvirkende til at cementere sikkerheden ved e-handel for forbrugerne. Dette gælder, uanset om der benyttes betalingskort eller ej.

4.3 Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 3. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Lovens forventede effekt vil være at øge e-handel via Internet gennem en øget tillid til denne handelsform hos forbrugerne.

4.4 Opsamling

Lovgivningen for Folketingsåret 1999-2000 forventes således at få følgende effekt vedr. fremme af e-handel:

- Med lov om elektroniske signaturer er der skabt et grundlag for, at e-handelen kan udbygges betydeligt i fremtiden. Både sikkerheden og effektiviteten af alle typer elektronisk kommunikation vil kunne øges, og der er dermed skabt forventning om en større udbredelse af e-handel og andre aftaletyper, hvor parterne ikke mødes.
- Lov om visse betalingsmidler og Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler, markedsføringsloven og visse andre love medvirker alle til at øge forbrugernes sikkerhed ved økonomiske transaktioner, der foregår via Internet.

5. *Digital forvaltning*

I omstillingen til netværkssamfundet er det en vigtig målsætning, at det offentlige går foran. Foruden at fremme digitale indkøb som nævnt ovenfor, kan de offentlige myndigheder vise vejen på to konkrete områder:

- Omlægning af den offentlige forvaltning og den offentlige service og information til borgerne til mere digital og Internetbaseret form.
- Generel omlægning til og fremme af elektroniske data og registre.

De to områder er her behandlet hver for sig, selvom de i praksis lapper ind over hinanden.

I Folketingsåret 1999-2000 er der vedtaget seks love, som forventes at få effekt på de to områder:

BOX 4: LOVE MED RELEVANS FOR DIGITAL FORVALTNING

- **L153: Lov om ændring af lov om offentlige arkiver**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L153.htm
- **L248: Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L248.htm
- **L229: Lov om elektroniske signaturer**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L229.htm
- **L78: Lov om biblioteksvirksomhed**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L78.htm
- **L31: Lov om Statstidende**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L31.htm
- **L147: Lov om behandling af personoplysninger**
http://www.folketinget.dk/Samlingen/19991/lovforslag_som_vedtaget/L147.htm

5.1 Lov om ændring af lov om offentlige arkiver

Loven er fremsat af kulturministeren, og skal ses i sammenhæng med lov om behandling af personoplysninger.

Formålet med loven er at skabe administrativ forenkling i behandlingen af personoplysninger, og tilpasse lovgivningen til den øgede brug af edb-registre.

Loven ophæver særreglen om edb-registre, så disse sidestilles med andre registre.

I loven bemyndiges kulturministeren til - efter forhandling med forskningsministeren - at fastsætte bestemmelser om, at statslige myndigheder, der inden for en nærmere fastsat dato ikke er overgået til elektronisk arkivering, skal betale for omkostningerne ved bevaring i Statens Arkiver af arkivalier, som efter den nævnte dato dannes på papir.

Derudover fastsætter loven bestemmelser for behandling af arkivmaterialet, herunder at elektroniske data skal behandles efter samme bestemmelser som papirdata.

Loven er et led i forsøget på at overgå til elektronisk sagsbehandling og arkivering i den offentlige sektor. Ved at lægge gebyr på papirarkivalier skabes et incitament til at overgå til elektroniske data. Samtidig sikres borgernes fortsatte rettigheder og sikkerhed i forbindelse med registrering i offentlige arkiver.

5.2 Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 2. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Loven åbner mulighed for tildeling af et kortnummer i form af et firecifret telefonnummer til en samlet indgangsportal til offentlige myndigheder, altså ét telefonnummer til det offentlige.

5.3 Lov om elektroniske signaturer.

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 4. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Loven giver mulighed for, at borgeres og virksomheders samspil med de offentlige myndigheder kan digitaliseres på en lang række områder, hvor der kræves entydig identifikation af borgeren og juridisk bindende signatur.

5.4 Lov om biblioteksvirksomhed.

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 3. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Ifølge loven skal det nationale fælles bibliotekskatalog i videst muligt omfang stilles til rådighed for enhver via Internet. Der kan evt. opkræves gebyr for bestilling af materiale ad denne kanal, hvis aktionen indebærer en omkostning for biblioteket.

Der åbnes mulighed for, at myndighederne kan indhente oplysninger om personlige indkomstforhold hos skattemyndighederne i elektronisk form i forbindelse med manglende betaling af gebyrer.

5.5 Lov om Statstidende.

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 3. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Formålet med loven er, at Statstidende på længere sigt udelukkende skal udkomme i elektronisk form, og være gratis tilgængeligt for alle på Internettet.

5.6 Lov om behandling af personoplysninger

Lovens formål og indhold er beskrevet i afsnit 3. I det følgende beskrives de punkter i loven, som har relevans for dette afsnit.

Loven er et vigtigt led i målsætningen om at fremme elektroniske registre og data. Den omfatter behandling af personoplysninger som helt eller delvist foretages ved

hjælp af EDB, også selvom oplysningerne ikke indgår i et register. Dette er en markant udvidelse i forhold til hidtidig registerlovgivning.

Loven sikrer den enkelte borgers retsstilling mht. registrering af personoplysninger, både i offentligt og privat regi. Der skal skabes en fleksibel ordning, som kan danne rammen for en hensigtsmæssig udnyttelse af muligheden for at gøre personoplysninger til genstand for elektronisk behandling.

Loven skal sikre fleksible rammer for, at offentlige registre kan være edb-baserede i fremtiden.

5.7 Love vedrørende elektronisk indberetning

Folketingsåret 1999-2000 har endvidere resulteret i en række nye love på uddannelsesområdet. Fælles for disse love er, at skolernes indberetning af oplysninger til det offentlige, samt oplysninger til beregning af tilskud til den enkelte ansøger skal foregå i elektronisk form, og at undervisningsministeren fastsætter nærmere bestemmelser for dette.

I denne forbindelse skal også nævnes Lov om erhvervsservice, som behandles nærmere i det følgende (afsnit 6.1). Loven forpligter erhvervsserviceleverandøren til at gøre brug af elektroniske indberetningsløsninger som det offentlige stiller til rådighed.

BOX 4B: LOVE DER FREMMER INDBERETNING AF OPLYSNINGER TIL DET OFFENTLIGE I ELEKTRONISK FORM

- **L105: Lov om erhvervs-service**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L105.htm
- **L160: Lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L160.htm
- **L188: Lov om Danmarks Pædagogiske Universitet**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L188.htm
- **L189: Lov om støtte til folkeoplysende undervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven)**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L189.htm
- **L254: Lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU)**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L254.htm
- **L252: Lov om forberedende voksenundervisning**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L252.htm
- **L101: Lov om produktionsskoler**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L101.htm
- **L258: Lov om arbejdsmarkedsuddannelser.**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L258.htm
- **L484: Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L484.htm
- **L186: Lov om Mellemlange Videregående Uddannelser**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L186.htm
- **L187: Lov om Centre for Videregående Uddannelser.**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L187.htm

5.8 Opsamling

Lovgivningen i Folketingsåret 1999-2000 vedr. digitalisering af den offentlige forvaltning og den offentlige service og administration, samt fremme af elektroniske data og registre generelt, forventes for at have følgende effekt:

- Der gives mulighed for at oprette et fircifret telefonnummer til det offentlige gennem lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.
- Brugen af elektronisk indberetning og samkøring af elektroniske registre vil øges med den ny lovgivning. Med lov om offentlige arkiver skabes et incitament til at overgå til elektroniske data. Den ny registerlov skaber fleksible rammer for offentlig edb-baseret registrering i fremtiden. Biblioteksloven åbner op for en ny brug af elektroniske registre, f.eks. ved opkrævning af gebyr. Endelig forventes lovene i box 4B i højere grad at gøre offentlige institutioners indberetninger til det offentlige edb-baserede i fremtiden.
- Lov om elektroniske signaturer åbner op for Internetbaseret offentlig service, også hvor der normalt kræves underskrift. Internetbaseret offentlig information styrkes bl.a. ved, at Statstidende skal udkomme i elektronisk form (loven er delvist implementeret, idet www.nettidende.dk allerede er oprettet).
- Endelig sikres borgernes sikkerhed ved brug edb-registre (både i privat og offentligt regi), dels i Lov om offentlige arkiver, og dels i Lov om behandling af personoplysninger.

6. Erhvervstiltag

I Folketingsåret 1999-2000 blev Lov om erhvervsservice vedtaget, hvis formål direkte er at påvirke små og mellemstore virksomheders overgang til IT-baseret administration.

BOX 5: LOVE DER HAR RELEVANS FOR ERHVERVSOMRÅDET

- **L105: Lov om erhvervsservice**
http://www.folketinget.dk/Samling/19991/lovforslag_som_vedtaget/L105.htm

Det bør dog nævnes, at også andre love (f.eks. Lov om ændring af konkurrenceloven) kan have en indirekte effekt på erhvervsstrukturen, dvs. f.eks. fremkomsten af nye virksomheder eller virksomhedernes organisation og styring. Her behandles dog alene en lov, der eksplicit har IT-relaterede ændringer som formål.

6.1 Lov om erhvervsservice

Loven er fremsat af erhvervsministeren.

Lovens formål er at lette de administrative byrder for de mindre og mellemstore virksomheder. Loven fastsætter rammerne for en 3-årig godkendelsesordning for erhvervsserviceleverandører og en 3-årig erhvervsservicepuljeordning til fremme af markedet for erhvervsservice.

Erhvervspuljeordningen skal mindske de økonomiske barrierer i form af startomkostninger til etablering og opgradering af en IT-plattform ved en virksomheds overgang til at modtage erhvervsservice. Små virksomheder kan få finansieret op til 80% af udgifterne i forbindelse med opgradering eller etablering af IT-plattform. Endvidere forpligter erhvervsserviceleverandøren sig til at gøre brug af elektroniske indberetningsløsninger som det offentlige stiller til rådighed.

- Lov om erhvervsservice forventes at have effekt på små og mellemstore virksomheders administration – den vil i højere grad blive digitaliseret. På længere

sigt kan loven endvidere medvirke til at nedsætte en af de vigtigste barrierer for iværksættere i Danmark, administrationsomkostninger.

Samtidig sikrer loven at brugen af elektroniske data og elektronisk indberetning til de offentlige styrkes. Dette behandles i ovenstående afsnit.

7. Samlet oversigt

Der er fremsat 22 love af direkte betydning for omstillingen til netværkssamfundet i folketingsåret 1999/2000. De relevante love er samlet i Box 6.

BOX 6: Lovgivning af direkte betydning for omstilling til netværkssamfundet i 1999/2000

- **L103: Lov om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og offentlig mobilkommunikation**
- **L248: Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet**
- **L199: Lov om radio- og terminaludstyr og elektromagnetiske forhold.**
- **L31: Lov om Statstidende**
- **L78: Lov om biblioteksvirksomhed**
- **L147: Lov om behandling af personoplysninger**
- **L213: Lov om ændring af lov om visse forbrugerftaler, markedsføringsloven og visse andre love**
- **L229: Lov om elektroniske signaturer**
- **L63: Lov om visse betalingsmidler:**
- **L153: Lov om ændring af lov om offentlige arkiver**
- **L147: Lov om behandling af personoplysninger.**
- **L105: Lov om erhvervsservice**
- **L160: Lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)**
- **L188: Lov om Danmarks Pædagogiske Universitet**
- **L189: Lov om støtte til folkeoplysende undervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven)**
- **L254: Lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU)**
- **L252: Lov om forberedende voksenundervisning**
- **L101: Lov om produktionsskoler**
- **L258: Lov om arbejdsmarkedsuddannelser**
- **L484: Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser**
- **L186: Lov om Mellemlange Videregående Uddannelser**
- **L187: Lov om Centre for Videregående Uddannelser**

ⁱ Lovene indeholder regler, der gennemfører dele af Rådets direktiv 90/387/EØF af 28.6.1990 om oprettelse af det indre marked for tele-tjenester ved gennemførelse af tilrådighedsstillelse af åbne net ONP (Open Network Provision – tilrådighedsstillelse af åbne net) , Rådets direktiv 92/44/EØF af 5.6.1992 om etablering af ONP-vilkår for faste kredsløb, Kommissionens direktiv 96/2/EF af 16.1.1996 om ændring

af direktiv 90/388/EØF, for så vidt angår mobil- og personkommunikation , Kommissionens direktiv 96/19/EF af 13.3.1996 om ændring af direktiv 90/388/EØF, for så vidt angår gennemførelse af liberaliseringen af markederne for teletjenester , Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/51/EF af 6.10.1997 om ændring af Rådets direktiv 90/387/EØF og 92/44/EØF med henblik på tilpasning til konkurrenceforhold på telekommunikationsområdet , Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF af 30.6.1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtigheder og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne , Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/66/EF af 15. december 1997 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26.2.1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten og om udbud af forsyningspligtigheder på teleområdet under konkurrenceforhold, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/61/EF af 24.9.1998 om ændring af direktiv 97/33/EF, for så vidt angår nummerportabilitet mellem operatører samt fast operatørvalg, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/84/EF af 20.11.1998 om retlig beskyttelse af adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester og Kommissionens direktiv 1999/64/EF af 23.6.1999 om ændring af direktiv 90/388/EØF med henblik på at sikre, at tele- og kabel-tv-net, der ejes af en enkelt operatør, adskilles i retlig henseende.